Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Elementy nauk o Ziemi w archeologii - wykład , PG_00141915		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2024/2025
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski n.d.
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Marcin Wąs	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr hab. Marcin Wąs	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15	2.0	35.0	52

Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z głównymi procesami kształtującymi powierzchnię Ziemi, sposobami ich rozpoznawania i poprawnego interpretowania. Przedstawienie głównych typów gleb i wskazanie na warunki środowiska w jakich powstają. Wskazanie wpływu warunków geo-środowiskowych na osadnictwo w pradziejach. Znaczenie znajomości podstaw geomorfologii, gleboznawstwa, petrografii i geologii w praktyce badawczej archeologii.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Student/ka zna podstawowe zagadnienia i pojęcia z zakresu geologii i geomorfologii oraz rozumie ich znaczenie w procesie badań archeologicznych. Ma świadomość wpływu geośrodowiska na procesy osadnicze i kulturowe w przeszłości człowieka oraz oddziaływania zjawisk przyrodniczych na relikty kultury.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy z zakresu nauk o Ziemi oraz archeologii w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych z pogranicza obu dyscyplin.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Rozwiązuje podstawowe zagadnienia analityczne z zakresu archeologiczno-środowiskowych badań interdyscyplinarnych w umiejętny sposób dobierając i weryfikując dane z zakresu nauk o Ziemi.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników	Student/ka potrafi zbierać i selekcjonować informacje z zakresu geologii, geomorfologii, gleboznawstwa oraz glacjologii na potrzeby badań terenowych i laboratoryjnych w archeologii. Potrafi odczytywać i interpretować podstawowe formy terenu. Potrafi odczytywać dane kartograficzne (np. mapy glebowe, szkice geomorfologiczne) oraz potrafi je wykorzystać w badaniach archeologicznych Potrafi określać podstawowe typy skał.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu geomorfologii i pokrewnych gałęzi nauk o Ziemi.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Posiadaną wiedzę z zakresu nauk o Ziemi potrafi wykorzystać w dyskursie zwłaszcza na pograniczu dyscyplin przyrodniczych i archeologii.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	1. Regionalizacja Europy i Polski. Geologiczne, fizjograficzne, historyczne i kulturowe podstawy geografii regionalnej. Specyfika strefowości fizjograficznej obszaru Polski i jej relacje z przemianami osadniczo-kulturowymi w pradziejach. Wpływ lokalnych uwarunkowań środowiskowych poszczególnych regionów Polski na możliwości ich eksploatacji i aprowizacji surowcowej w pradziejach. Znaczenie znajomości regionalizacji Polski w badaniach archeologicznych. 2. Podstawy geologii historycznej ziem polskich. Zarys głównych przemian jakie zachodziły w poszczególnych epokach i okresach geologicznej przeszłości Ziemi (punkty zwrotne w historii klimatu, rzeźby, ukształtowania kontynentów, zmienności świata roślin i zwierząt). Budowa geologiczna obszaru Polski oraz najważniejsze zjawiska z przeszłości mające wpływ na jej obecną rzeźbę (np. procesy górotwórcze, zlodowacenia). 3. Procesy kształtujące powierzchnię Ziemi. Podstawy geomorfologii. Rola wietrzenia i główne jego typy oraz ich wpływ na stan zachowania reliktów kultury i cywilizacji. Ruchy masowe i ich główne typy oraz ich wpływ na kondycję, erozję i stan zachowania stanowisk archeologicznych. Rzeźbotwórcza działalność rzek. Elementy morfologii doliny rzecznej i ich znaczenie w badaniach archeologicznych. Rzeźbotwórcza działalność morza i znaczenie znajomości tych procesów dla badań archeologicznych w rejonie Morza Bałtyckiego. Rzeźbotwórcza działalność wiatru. Piaszczyste i lessowe formy terenu oraz znaczenie rozumienia ich budowy i przekształceń w badaniach nad osadnictwem pradziejowym. 4. Podstawy gleboznawstwa. Gleba, jej składowe i właściwości (fizyczne i biochemiczne). Czynniki glebotwórcze. Schemat profilu glebowego i jego dynamika. Podstawowe elementy charakterystyki próby glebowej. Strefowość gleb na świecie. Podstawowe typy gleb i ich klasyfikacja na terenie Polski. Znaczenie umiejętności określania typu gleby i odczytywania profilu glebowego w praktyce badań terenowych archeologii. Relacja między typem gleby a procesami postdepozycyjnymi kształtującymi relikty archeologiczne. 5. Skały i minerały podstawy petrografii. Kryształy i ich cechy charakterystyczne. Minerały oraz ich właściwości. Przegląd podstawowych (najczęściej występujących w przyrodzie) minerałów. Skały i ich klasyfikacja. Przegląd podstawowych gatunków skał występujących na obszarze Polski oraz wykorzystywanych w pradziejach. 6. Lodowce i zlodowacenia podstawy glacjologii. Geneza, mechanizmy i dynamika zlodowaceń w geologicznej przeszłości Ziemi. Lodowce górskie i podstawowe formy geomorfologiczne związane z rzeźbotwórczą działalnością lodowców. Zarys historii zlodowaceń czwartorzędowych. Znaczenie badań glacjologicznych i grenlandzkich odwiertów glacjalnych dla badań nad chronologią plejstocenu. Strefowość zlodowaceń w Polsce główne zagadnienia oraz relikty w krajobrazie. Chronostratygrafia zlodowaceń środkowo i górnoplejstoceńskich w Polsce. Wpływ zlodowaceń i środowisk peryglacjalnych na rzeźbę ziem polskich. Główne formy krajobrazu będące reliktami akumulacyjnej i erozyjnej działalności wód glacjalnych. Wpływ procesów postglacjalnych na ewolucję i formę Morza Bałtyckiego. Znaczenie znajomości podstaw glacjologii w badaniach archeologicznych.
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowe wiadomości z zakresu geografii fizycznej i regionalnej na poziomie programu szkoły średniej.
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
sprawdzian pisemny	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Kondracki J. 2002 Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa. Migoń P. 2006, Geomorfologia, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
	Uzupełniająca lista lektur	n.d.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Wskazanie na schemacie rysunkowym składowych doliny rzecznej 2. Wskazanie ma mapie Polski zasięgu ostatniego zlodowacenia 3. Wskazanie na rysunku elementów rzeźby postglacjalnej krajobrazu	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.